

Konflikt na Ukrainie: Kluczowe rozważania dotyczące etyki i niezależności

I. Wprowadzenie

1. Wojskowa inwazja Rosji na Ukrainę w lutym 2022 roku spowodowała powstanie bezprecedensowych wyzwań dla firm i organizacji z sektorów publicznego, prywatnego i non-profit na całym świecie i spowodowała znaczne zakłócenia dla gospodarek krajowych, działalności biznesowej i możliwości zdobycia środków utrzymania na całym świecie. Wiele jurysdykcji, w tym USA, UE, Wielka Brytania, Japonia, Kanada i Australia, zareagowało nałożeniem sankcji gospodarczych¹ na Rosję, i to samo uczyniły niektóre organizacje międzynarodowe. Wiele międzynarodowych firm i wielu inwestorów pozbyło się działalności lub udziałów finansowych lub w inny sposób ograniczyło kontakty biznesowe z rosyjskimi podmiotami lub ogłosiło plany takich działań. W związku z tymi reperkusjami i możliwością rozszerzenia się konfliktu poza Ukrainę, na rynkach finansowych znacznie wzrosła zmienność i niepewność.
2. Zasięg i czas trwania konfliktu oraz dalsze reperkusje działań wojskowych Rosji (w tym wszelkie działania odwetowe, które mogą zostać podjęte przez podmioty objęte sankcjami) są nieprzewidywalne. Biorąc pod uwagę możliwość dalszego trwania znaczących zakłóceń rynkowych i niepewności, niniejsza publikacja zwraca uwagę zawodowych księgowych i innych zainteresowanych stron na kluczowe postanowienia Kodeksu, które są szczególnie ważne dla umożliwienia zawodowym księgowym wypełniania obowiązków etycznych wynikających z Kodeksu i wywiązywania się z odpowiedzialności za działanie w interesie publicznym.

II. Kluczowe rozważania dotyczące wszystkich zawodowych księgowych

Etyczne konsekwencje sankcji

3. Od czasu inwazji Rosji na Ukrainę wiele jurysdykcji nałożyło szeroko zakrojone sankcje gospodarcze na Rosję oraz niektóre rosyjskie podmioty i osoby. Szereg jurysdykcji nałożyło również sankcje gospodarcze na Białoruś za pomoc lub ułatwianie działań wojennych Rosji na Ukrainie. Sankcje mogą zostać nałożone również na inne kraje, które udzielają Rosji wsparcia militarnego lub gospodarczego. Sankcje między innymi zamroziły niektóre rosyjskie aktywa i zakazały prowadzenia interesów z określonymi rosyjskimi podmiotami (w tym niektórymi instytucjami finansowymi), urzędnikami i oligarchami.

Zrozumienie i przestrzeganie sankcji

4. Kodeks wymaga od zawodowych księgowych przestrzegania fundamentalnej zasady kompetencji zawodowych i należytej staranności.² Kodeks wymaga również od zawodowych księgowych przestrzegania podstawowej zasady profesjonalnego postępowania, która z kolei wymaga od zawodowych księgowych przestrzegania stosownych przepisów prawa i regulacji.³

SPIS TREŚCI

- 01 Wprowadzenie
- 01 Kluczowe rozważania dotyczące wszystkich zawodowych księgowych
 - Etyczne konsekwencje sankcji
 - Zrozumienie i przestrzeganie sankcji
- 02 - Dociekliwy umysł
- Sytuacja, w której nałożono sankcje
- 03 - Nowe informacje lub zmiany faktów i okoliczności
- Naruszenie przepisów prawa i regulacji (NOCLAR)
- 04 - Przestrzeganie wymogów prawnych dotyczących składania dokumentów
- Zachęty
- Dodatkowe rozważania dotyczące zawodowych księgowych zatrudnionych w przedsiębiorstwach
 - Sporządzanie i prezentacja informacji
 - Naciski
- 05 Dodatkowe rozważania dotyczące zawodowych księgowych wykonujących wolny zawód
 - Akceptacja klienta i zlecenia
 - Zaległe wynagrodzenia
 - Przyjęcie odpowiedzialności zarządczej

Niniejsza publikacja została opracowana przez pracowników [International Ethics Standards Board for Accountants \(IESBA\)](#). Zwraca ona uwagę na szereg ważnych kwestii dotyczących etyki i niezależności zawodowych księgowych zatrudnionych w przedsiębiorstwach oraz zawodowych księgowych wykonujących wolny zawód, zgodnie z Międzynarodowym Kodeksem Etyki Zawodowych Księgowych (w tym Międzynarodowymi Standardami Niezależności) (Kodeks), podczas wykonywania czynności zawodowych lub świadczenia profesjonalnych usług w okolicznościach, na które może mieć wpływ wojna rosyjsko-ukraińska.

Niniejsza publikacja może być również interesująca dla krajowych podmiotów ustanawiających standardy, osób sprawujących nadzór, inwestorów, organów regulacyjnych i organów nadzoru nad audytem, podmiotów sporządzających sprawozdania finansowe innych niż zawodowi księgowi zatrudnieni w przedsiębiorstwach, organizacji zawodowych księgowych oraz innych osób zainteresowanych lub odgrywających rolę w pracy zawodowych księgowych zatrudnionych w przedsiębiorstwach i zawodowych księgowych wykonujących wolny zawód, w tym biegłych rewidentów oraz niezależności biegłych rewidentów.

Niniejsza publikacja nie zmienia ani nie zastępuje Kodeksu, którego treść jest wiążąca. Zapoznanie się z niniejszą publikacją nie zastępuje zapoznania się z Kodeksem. Wytyczne zawarte w publikacji z założenia nie są wyczerpujące i zawsze należy odwoływać się do samego Kodeksu. Niniejsza publikacja nie stanowi autorytatywnego ani oficjalnego oświadczenia IESBA.

1. Najnowsze sankcje i działania podjęte przeciwko Rosji przez kraje, wielkie firmy i organizacje można znaleźć na stronie agencji Reutersa w publikacji [Tracking Sanctions Against Russia](#).

2. Paragraf R113.1

3. Paragraf R115.1

5. W miarę trwania wojny rosyjsko-ukraińskiej, sytuacja dotycząca sankcji pozostaje płynna. Nowe jurysdykcje mogą dołączać do listy tych, które już nałożyły sankcje. Ponadto, niektóre jurysdykcje rozszerzyły zakres swoich sankcji lub dodały ich nowe warstwy, lub też modyfikują istniejące sankcje. Organizacje zatrudniające i klienci ryzykują objęcie sankcjami, jeśli współpracują z objętymi sankcjami podmiotami lub osobami z Rosji lub Białorusi, lub ryzykują odpowiedzialność za naruszenie sankcji, co może mieć negatywne konsekwencje finansowe, operacyjne i wizerunkowe.
6. W tym dynamicznym kontekście przestrzeganie zasad kompetencji zawodowych i należytej staranności oraz profesjonalnego postępowania oznacza, że zawodowi księgowi, których organizacje zatrudniają lub klienci mają lub mogą mieć kontakty biznesowe z podmiotami lub osobami w Rosji i na Białorusi, muszą być na bieżąco informowani o pełnym zakresie i konsekwencjach wszelkich obowiązujących sankcji. Ma to na celu umożliwienie ich organizacjom zatrudniającym lub klientom przestrzeganie odpowiednich przepisów i regulacji dotyczących sankcji. Szczególnie ważne jest, aby zawodowi księgowi rozumieli powiązania w łańcuchach dostaw lub działalności biznesowej ich organizacji zatrudniających lub klientów, które mogą być narażone na sankcje, w celu uniknięcia nieumyślnych naruszeń. Działanie z należyłą starannością oznacza również, że zawodowi księgowi powinni na bieżąco kontrolować bazę klientów swoich organizacji zatrudniających i w razie potrzeby podejmować odpowiednie kroki w celu uniknięcia naruszenia sankcji, co może wiązać się z zakończeniem relacji biznesowych lub relacji z klientami.
7. Przepisy dotyczące sankcji mogą być złożone i szeroko zakrojone, a tym samym mogą wpływać nie tylko na klientów, z którymi organizacja zatrudniająca prowadzi interesy, ale także na jej dostawców, partnerów biznesowych, pośredników i wykonawców. W zależności od działalności prowadzonej przez organizację zatrudniającą lub klienta, konieczne może być rozważenie nie tylko sankcji nałożonych przez jurysdykcję, w której organizacja zatrudniająca lub klient mają siedzibę, ale także sankcji nałożonych przez jurysdykcje, w których prowadzą oni działalność. Przepisy dotyczące sankcji mogą być również sformułowane w sposób niejasny. Na przykład niektóre przepisy sankcyjne zakazują świadczenia usług „księgowych” i „doradztwa w zakresie zarządzania” na rzecz rosyjskich i białoruskich podmiotów i osób fizycznych bez szczegółowych wytycznych w tym zakresie. Przestrzeganie zasady kompetencji zawodowych i należytej staranności oznacza, że zawodowi księgowi powinni konsultować się z odpowiednimi organami regulacyjnymi lub zasięgać porady prawnej w przypadku, gdy zastosowanie odpowiednich przepisów sankcyjnych jest niejasne lub niepewne.

Dociekliwy umysł

8. Kodeks wymaga, aby wszyscy zawodowi księgowi posiadali dociekliwy umysł podczas stosowania ramowych założeń koncepcyjnych⁴. Obejmuje to analizowanie źródła, znaczenia i wystarczalności uzyskanych informacji, z uwzględnieniem charakteru, zakresu i efektów wykonywania czynności zawodowych, oraz bycie otwartym i wyczulonym na potrzebę dalszej analizy lub wykonania innych czynności.⁵
9. Podczas gdy sankcje pozostają w mocy, istnieje zwiększone ryzyko, że rosyjskie i białoruskie podmioty i osoby fizyczne mogą próbować wykorzystać pewne kraje lub jurysdykcje do uniknięcia sankcji. Do organizacji zatrudniających lub klientów mogą zwracać się podmioty lub osoby fizyczne z Rosji lub Białorusi w sprawie kontaktów biznesowych w obszarach objętych sankcjami. Zawodowi księgowi mogą również spotkać się z sytuacjami, w których zostaną poproszeni przez partnerów biznesowych lub klientów z siedzibą w Rosji lub Białorusi o pomoc w przeniesieniu aktywów za granicę. W takich sytuacjach wykazanie się dociekliwym umysłem oznacza, że zawodowi księgowi powinni zadać stosowne pytania dotyczące pochodzenia klienta lub kontrahenta, charakteru i celu transakcji biznesowej oraz tożsamości ostatecznych beneficjentów transakcji. Takie informacje pozwolą zawodowym księgowym ocenić możliwość naruszenia sankcji. Zawodowi księgowi powinni być również gotowi podjąć dodatkowe działania w stosunku do odpowiednich stron, jeżeli mają powody do obaw, że potencjalnie istotne informacje mogły zostać pominięte w znanych im faktach i okolicznościach.

Sytuacja objęta sankcjami

10. Jeżeli zawodowi księgowi nagle znajdują się w sytuacji objętej sankcjami (np. gdy właśnie nałożono nową sankcję), powinni starannie ocenić fakty i okoliczności, aby określić, jak najlepiej odciąć się od prowadzonych działań w celu uniknięcia naruszenia danych sankcji. Zawodowi księgowi zatrudnieni w przedsiębiorstwach mogą być zmuszeni do nawiązania kontaktu z odpowiedzialnymi osobami w organizacji zatrudniającej, aby w odpowiednim czasie podjąć kroki w celu zaprzestania wszelkich transakcji biznesowych z podmiotem lub osobą objętą sankcjami. W przypadku zawodowych księgowych wykonujących wolny zawód konieczne będzie staranne rozważenie, w jaki sposób w odpowiednim terminie zakończyć profesjonalne usługi lub relacje z klientami. Zarówno zawodowi księgowi zatrudnieni w przedsiębiorstwach, jak i zawodowi księgowi wykonujący wolny zawód mogą w razie potrzeby konsultować się z odpowiednimi organami regulacyjnymi lub innymi władzami publicznymi. Może być również konieczne zasięgnięcie porady prawnej w celu przeanalizowania skutków wypowiedzenia umów biznesowych lub umów o świadczenie usług profesjonalnych.

4. Paragraf R120.5(a)

5. Paragraf 120.5 A1

Nowe informacje lub zmiany faktów i okoliczności

11. W każdych okolicznościach Kodeks wymaga od zawodowych księgowych stosowania zawodowego osądu⁶ i stawia oczekiwania, że pozostaną oni wyczuleni na nowe informacje lub zmiany faktów i okoliczności⁷. Oznacza to, że w szybko zmieniającym się krajobrazie regulacyjnym sankcji zawodowi księgowi muszą być wyczuleni na potencjalne nowe zagrożenia dla przestrzegania podstawowych zasad, a jeśli takie się pojawiają, oceniać je i reagować na nie. Szybko zmieniający się krajobraz sankcji może również wpłynąć na ocenę wcześniej zidentyfikowanych zagrożeń. W takich okolicznościach Kodeks wymaga od zawodowych księgowych ponownej oceny i podjęcia adekwatnych działań dotyczących takich zagrożeń.⁸
12. Zgodnie z zasadą kompetencji zawodowych i należytej staranności zawodowi księgowi, których organizacje zatrudniające są dotknięte sankcjami, powinni wprowadzić odpowiednie polityki, procesy i systemy kontroli wewnętrznej w celu monitorowania zmieniającego się krajobrazu sankcji i umożliwienia ich organizacjom zatrudniającym zachowania zgodności z przepisami.

Nieprzestrzeganie przepisów prawa i regulacji

13. Przypomina się zawodowym księgowym, że zgodnie z Kodeksem mają obowiązek reagowania na przypadki naruszenia lub podejrzanego naruszenia przepisów prawa i regulacji.⁹ Naruszenie przepisów prawa i regulacji to każde działanie lub zaniechanie działań, umyślne lub nieumyślne, przez organizację zatrudniającą lub klienta, osoby sprawujące nadzór, zarząd lub inne osoby pracujące dla lub pod kierownictwem organizacji zatrudniającej lub klienta, które są sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa lub regulacjami.¹⁰ Zgodnie z Kodeksem zawodowi księgowi nie są zobowiązani do poszukiwania przypadków nieprzestrzegania przepisów prawa i regulacji. Jednakże Kodeks wymaga od nich podjęcia działań, jeśli podczas wykonywania swoich czynności zawodowych, natrafią na informacje, które wskazują na przypadek naruszenia lub podejrzenie naruszenia przepisów prawa lub regulacji. Kodeks podaje zawodowym księgowym ramowe założenia w zakresie reagowania na przypadki lub podejrzenia naruszenia przepisów prawa i regulacji w interesie publicznym (patrz Rozdział 260 dla zawodowych księgowych zatrudnionych w przedsiębiorstwach i Rozdział 360 dla zawodowych księgowych wykonujących wolny zawód).
14. W kontekście konfliktu na Ukrainie naruszenie lub podejrzenie naruszenia przepisów prawa lub regulacji może powstać w wyniku

naruszenia przepisów i regulacji dotyczących sankcji przez organizacje zatrudniające lub klientów. Naruszenie przepisów i regulacji w zakresie sankcji stanowi przypadek nieprzestrzegania przepisów prawa i regulacji, niezależnie od tego, czy było ono umyślne, czy nieumyślne. Naruszenie nie ogranicza się do zawierania transakcji bezpośrednio z podmiotem lub osobą objętymi sankcjami, ale może wynikać z transakcji biznesowych z pośrednikami w jurysdykcjach innych niż Rosja i Białoruś, w ramach których ostatecznymi beneficjentami są rosyjskie lub białoruskie podmioty lub osoby podlegające sankcjom. Dlatego też posiadanie docieklivego umysłu zgodnie z wymogami Kodeksu jest szczególnie ważne przy wykonywaniu czynności zawodowych, które wiążą się z (a) kontaktami z klientami mającymi siedzibę w Rosji lub na Białorusi, lub którzy mają interesy biznesowe lub finansowe w tych krajach, lub (b) transakcjami w obszarach podlegających sankcjom, na przykład w związku z eksportem wrażliwych urządzeń elektronicznych lub niektórych rodzajów części maszyn.

15. Zawodowi księgowi powinni również pamiętać, że zakłócenia gospodarcze i wstrząsy społeczne spowodowane wojną rosyjsko-ukraińską, zwłaszcza na Ukrainie, stworzyły liczne okazje do oszustw, prania pieniędzy i innych działań przestępczych. W szczególności:

- W wyniku szeroko zakrojonych sankcji nałożonych na podmioty i osoby fizyczne z Rosji i Białorusi istnieje zwiększone ryzyko działalności opartej na uchylaniu się od sankcji oraz powiązanego prania pieniędzy w celu ochrony aktywów przed potencjalnym zajęciem, zwłaszcza w jurysdykcjach, do których napłynęły znaczne kwoty kapitału powiązanego z podmiotami rosyjskimi lub oligarchami.¹¹
- W odpowiedzi na kryzys uchodźczy spowodowany konfliktem rządu i agencje międzynarodowe udzieliły znacznej pomocy humanitarnej krajom, zwłaszcza w Europie, które przyjęły dużą liczbę ukraińskich uchodźców. Szybka dystrybucja takiej pomocy, zarówno finansowej, jak i rzeczowej, wielkość kwot i nieustająca potrzeba takiej pomocy stwarzają znaczne możliwości oszustwa. Przykłady obejmują oszustwa związane z zamówieniami publicznymi na dostawy w celu pomocy w przesiedleniu uchodźców oraz oszustwa dotyczące świadczeń, w tym fałszywe wnioski o pomoc dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji.

6. Paragraf R120.5(b)

7. Paragraf 120.9 A1

8. Paragraf R120.9

9. Rozdział 260 „Reagowanie na naruszenie przepisów prawa i regulacji” (dla zawodowych księgowych zatrudnionych w przedsiębiorstwach); Rozdział 360 „Reagowanie na naruszenie przepisów prawa i regulacji” (dla zawodowych księgowych wykonujących wolny zawód)

10. Paragrafy 260.5 A1, 360.5 A

11. Przykłady typowych technik stosowanych w celu uniknięcia sankcji finansowych można znaleźć w dokumencie brytyjskiej Narodowej Agencji ds. Przestępczości [Red Alert: Financial Sanctions Evasion Typologies: Russian Elites and Enablers](#)

Przestrzeganie wymogów sprawozdawczych

16. Wiele firm międzynarodowych posiada w Rosji spółki zależne, wspólne przedsięwzięcia i inne obiekty inwestycji, za pośrednictwem których prowadzą działalność gospodarczą na rynku rosyjskim. W wyniku konfliktu na Ukrainie i związanych z nim sankcji na Rosję wiele z tych firm podjęło działania w celu wycofania się z tego rynku, sprzedaży przedsiębiorstw lub likwidacji operacji biznesowych. W większości przypadków konieczność podjęcia takich działań nie została przewidziana, co prowadziło do nieuporządkowanego i nieprzewidywalnego wyjścia z rynku.
17. Taka niepewność ma wpływ na terminowe sporządzanie i badanie sprawozdań finansowych spółek, stwarzając ryzyko niespełnienia wymogów regulacyjnych dotyczących sprawozdawczości. Możliwe jest, że odpowiednie organy regulacyjne wydały specjalne zwolnienia lub udogodnienia dotyczące wymogów sprawozdawczości regulacyjnej dla spółek dotkniętych inwazją Rosji na Ukrainę. Zgodnie z wymogiem Kodeksu dotyczącym przestrzegania przepisów prawa i regulacji zawodowi księgowi muszą na bieżąco śledzić wydarzenia i w razie potrzeby konsultować się z odpowiednimi organami regulacyjnymi w sprawie konkretnych faktów i okoliczności w imieniu organizacji zatrudniających lub klientów.

Zachęty

18. Zgodnie z Kodeksem zawodowi księgowi nie mogą oferować ani przyjmować zachęt, których intencją jest niewłaściwe wpłynięcie na zachowanie odbiorcy, co skutkuje naruszeniem podstawowej zasady uczciwości.¹² W kontekście konfliktu na Ukrainie zawodowi księgowi powinni być świadomi, że istnieje zwiększone ryzyko przekupstwa i korupcji ze względu na sankcje nałożone na niektóre rosyjskie podmioty i oligarchów. W szczególności takie podmioty i osoby fizyczne mogą być skłonne do oferowania łapówek zawodowym księgowym w jurysdykcjach, do których przeniosły znaczny kapitał i w których nabyły znaczne aktywa, aby ukryć ich istnienie lub w inny sposób starać się uniknąć ich zajęcia. Rozdziały 250 i 340 zawierają praktyczne wskazówki, odpowiednio dla zawodowych księgowych zatrudnionych w przedsiębiorstwach i wykonujących wolny zawód, dotyczące postępowania w sytuacjach związanych z zachętami.

III. Dodatkowe rozważania dotyczące zawodowych księgowych zatrudnionych w przedsiębiorstwach

Sporządzanie i prezentacja informacji

19. Jednym z działań mających na celu zarządzanie niepewnością wynikającą ze zmieniającego się otoczenia sankcji regulacyjnych oraz znaczących zakłóceń w prowadzeniu działalności gospodarczej spowodowanych konfliktem na Ukrainie jest przygotowanie kompletnych, rzetelnych i przejrzystych informacji w związku z dążeniem organizacji zatrudniających do wyznaczenia ścieżek postępowania w atmosferze nacisków i niepewności oraz poszukiwaniem wsparcia finansowego i niefinansowego w celu utrzymania swojej działalności.
20. Rozdział 220¹³ Kodeksu zawiera postanowienia, które są szczególnie istotne dla zawodowych księgowych zatrudnionych w przedsiębiorstwach w kontekście ujęcia księgowego i ujawniania wpływu konfliktu na Ukrainie na działalność ich organizacji zatrudniających. W szczególności Rozdział 220 wymaga od zawodowych księgowych, aby sporządzali lub prezentowali informacje w sposób, który nie ma na celu wprowadzenia w błąd ani wywarcia niewłaściwego wpływu na wynikający z umowy lub regulacji rezultat.¹⁴ Rozdział 220 zabrania również zawodowym księgowym pomijania czegokolwiek z zamiarem wprowadzenia w błąd.¹⁵
21. Jako kluczowi gracze w ekosystemie sprawozdawczości finansowej, zawodowi księgowi zatrudnieni w przedsiębiorstwach są powołani do sporządzania, analizowania i dostarczania informacji, na podstawie których podejmowane są krytyczne decyzje. W kontekście konfliktu na Ukrainie zawodowi księgowi zatrudnieni w przedsiębiorstwach powinni przy tym pamiętać o swoim etycznym obowiązku uczciwego działania¹⁶, nawet jeśli prowadzi to do wykazania niekorzystnych informacji. Kodeks zabrania również zawodowym księgowym zatrudnionym w przedsiębiorstwach przyzwalania na świadome kojarzenie ich osoby z nieprawdziwymi lub wprowadzającymi w błąd informacjami.¹⁷ Jeżeli zawodowy księgowy zatrudniony w przedsiębiorstwie wie lub ma powody sądzić, że informacje wprowadzają w błąd, Rozdział 220 zobowiązuje go do podjęcia odpowiednich działań w celu rozwiązania tej sprawy.

Naciski

22. Zawodowi księgowi zatrudnieni w organizacjach prowadzących znaczące operacje biznesowe w Rosji mogą spotkać się z przypadkami nacisków wywołanych przez konflikt na Ukrainie i odczuwać skutki związanych z nim ostrych sankcji ekonomicznych nałożonych na Rosję przez inne jurysdykcje. Sytuacje te obejmują na przykład:

12. Paragrafy R250.7 i R250.8 dla zawodowych księgowych zatrudnionych w przedsiębiorstwach; oraz R340.7 i R340.8 dla zawodowych księgowych wykonujących wolny zawód

13. Rozdział 220 „Sporządzanie i prezentacja informacji”

14. Paragraf R220.4(b)

15. Paragraf R220.4(d)

16. Paragraf R111.1

17. Paragraf R111.2

- Nacisk na zakończenie działalności biznesowej w Rosji bez czasu na przeprowadzenie odpowiedniej analizy *due diligence*.
 - Nacisk na przekazywanie wprowadzających w błąd informacji finansowych inwestorom lub kredytodawcom w celu zminimalizowania finansowych reperkusji konfliktu i sankcji na przyszłe perspektywy biznesowe organizacji zatrudniającej, dostęp do finansowania i cenę jej akcji.
23. Rozdział 270 Kodeksu wymaga, aby zawodowy księgowy nie zezwalał, aby nacisk ze strony innych osób skutkował naruszeniem zgodności z podstawowymi zasadami¹⁸ ani nie stosował nacisku wobec innych, gdy księgowy wie lub ma powody podejrzewać, że nacisk taki skutkowałby naruszeniem przez takie osoby podstawowych zasad. Rozdział 270 zawiera również praktyczne wskazówki, które mają pomóc zawodowym księgowym w postępowaniu w sytuacjach wywierania nacisku.

IV. Dodatkowe rozważania dotyczące zawodowych księgowych wykonujących wolny zawód

Akceptacja klienta i zlecenia

24. Rozdział 320¹⁹ Kodeksu podkreśla znaczenie zrozumienia i znajomości klienta przed przyjęciem zlecenia zawodowego. Rozdział 320 w szczególności wyjaśnia, że zagrożenia dla przestrzegania zasad uczciwości lub profesjonalnego postępowania mogą być wywołane, na przykład, przez budzące wątpliwość kwestie związane z klientem (jego właścicielami, kierownictwem lub działalnością).²⁰ W kontekście konfliktu na Ukrainie takie zagrożenia mogą powstać w okolicznościach, które wiążą się z profesjonalną usługą pomocy potencjalnemu klientowi w Rosji lub na Białorusi lub klientowi posiadającemu interesy biznesowe w tych krajach w celu uchylenia się od skutków przepisów i regulacji dotyczących sankcji.

Zaległe wynagrodzenia

25. W kontekście badania sprawozdań finansowych firmom przypomina się o przepisach dotyczących zaległych wynagrodzeń zawartych w Rozdziale 410 Kodeksu, jeżeli mają one klientów badania z siedzibą w Rosji lub na Białorusi lub klientów prowadzących znaczącą działalność w tych krajach. Rozdział 410²¹ wyjaśnia, że na poziom zagrożenia dla niezależności wynikający z czerpania korzyści własnych może mieć wpływ fakt, że wynagrodzenia należne od klienta

badania z tytułu badania lub usług innych niż badanie są zaległe w okresie wykonywania zlecenia badania.²²

26. Wśród innych reperkusji konflikt na Ukrainie wywarł znaczący negatywny wpływ na gospodarkę rosyjską, stworzył znaczące wyzwania dla zagranicznych firm prowadzących działalność gospodarczą w Rosji w zakresie utrzymania tej działalności, a także doprowadził do drastycznego ograniczenia dostępu podmiotów rosyjskich do międzynarodowych sieci przetwarzania płatności lub mechanizmów transferu funduszy. W rezultacie tego firmy posiadające klientów rosyjskich lub klientów prowadzących znaczącą działalność w Rosji mogą napotkać na zwiększone trudności w ściąganiu zaległych wynagrodzeń od tych klientów. Kodeks wymaga, aby w przypadku, gdy znaczna część wynagrodzenia należnego od klienta badania pozostaje nieuregulowana przez dłuższy czas, firma ustaliła, (a) czy zaległe wynagrodzenia mogą stanowić odpowiednik pożyczki udzielonej klientowi (w takim przypadku zastosowanie ma Rozdział 511²³), lub (b) czy odpowiednim jest, aby firma została ponownie wybrana lub kontynuowała zlecenie badania.²⁴

Przyjmowanie obowiązków zarządczych

27. Firmom oraz firmom należącym do sieci przypomina się, że Kodeks zabrania im przyjmowania obowiązków zarządczych w odniesieniu do klienta badania.²⁵
28. W kontekście konfliktu na Ukrainie istnieje zwiększone ryzyko przejęcia obowiązków zarządczych w odniesieniu do usług nieatestacyjnych, o których przyjęcie mogą się zwrócić do firm klienci prowadzący znaczącą działalność gospodarczą w Rosji lub na Ukrainie. Dzieje się tak dlatego, że klienci ci mogą nie mieć już zasobów lub dostępu do takich zasobów na Ukrainie lub w Rosji, aby przeprowadzać niezbędne działania leżące u podstaw tych usług.

Pomocne linki i zasoby

- [Resources and Tools, including IESBA Code on the eIS platform](#)
- [Responding to Non-Compliance with Laws and Regulations](#)
- [Inducements: Final Pronouncement](#)
- [Fees and Non-assurance Services: Final Pronouncements and Implementation Resources](#)

18. Rozdział 270 „Nacisk na naruszenie podstawowych zasad”

19. Rozdział 320 „Zlecenia zawodowe”

20. Paragraf 320.3 A1

21. Rozdział 410 (zmieniony) „Wynagrodzenia” (obowiązuje dla badań sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się 15 grudnia 2022 r. lub później)

22. Paragraf 410.12 A1

23. Rozdział 511 „Pożyczki i poręczenia”

24. Paragraf R410.13

25. Rozdział 400 (zmieniony) „Zastosowanie ramowych założeń koncepcyjnych do niezależności dla zleceń badania i przeglądu”, paragraf R400.13 (obowiązuje dla badania sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się 15 grudnia 2022 r. lub później)

O IESBA

IESBA jest międzynarodową niezależną radą ustanawiającą standardy. Jej misją jest służyć interesowi publicznemu przez ustanawianie norm etycznych, w tym wymogów dotyczących niezależności audytora, których celem jest podnoszenie poprzeczki w odniesieniu do etycznego postępowania i praktyki dla wszystkich zawodowych księgowych przez opracowanie obszernego światowego Kodeksu etyki zawodowych księgowych (w tym Międzynarodowych standardów niezależności) (Kodeks).

IESBA jest przekonana, że jeden zestaw wysokiej jakości norm etycznych podnosi jakość i zwiększa spójność usług świadczonych przez zawodowych księgowych, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu zaufania publicznego do zawodu księgowego. IESBA ustanawia standardy działając w interesie publicznym, korzystając z doradztwa IESBA Consultative Advisory Group (CAG) i pod nadzorem Public Interest Oversight Board (PIOB).

Kluczowe kontakty

James Gunn, Managing Director, Professional Standards
(jamesgunn@ProfStds.org)

Ken Siong, Program and Senior Director
(kensiong@ethicsboard.org)

Carla Vijian, Principal
(carlavijian@ethicsboard.org)

Międzynarodowy kodeks etyki zawodowych księgowych (w tym Międzynarodowe standardy niezależności), projekty do dyskusji, materiały do konsultacji oraz inne publikacje IESBA są publikowane przez IFAC i IFAC jest właścicielem praw autorskich do tych dokumentów.

IESBA i IFAC nie ponoszą odpowiedzialności za straty poniesione przez jakiegokolwiek osoby działające bądź powstrzymujące się od działania w oparciu o materiały zawarte w niniejszej publikacji, niezależnie od tego, czy strata taka wynika z zaniedbania, czy też z innych przyczyn.

„International Ethics Standards Board for Accountants”, „Międzynarodowy kodeks etyki zawodowych księgowych” (w tym „Międzynarodowe standardy niezależności”), „International Federation of Accountants”, „IESBA”, „IFAC”, logo IESBA oraz logo IFAC stanowią znaki handlowe IFAC lub zarejestrowane znaki firmowe i znaki usługowe IFAC na terenie Stanów Zjednoczonych i innych krajów.

Prawa autorskie © październik 2022, International Federation of Accountants (IFAC). Wszystkie prawa zastrzeżone. W celu odtwarzania, przechowywania, przekazywania lub wykorzystywania w podobny sposób niniejszego dokumentu, z wyjątkiem jego wykorzystania wyłącznie do celów osobistych i niekomercyjnych, wymagana jest pisemna zgoda IFAC. Kontakt permissions@ifac.org.

Niniejszy dokument *Alert pracowników IESBA – Konflikt na Ukrainie: Kluczowe rozważania dotyczące etyki i niezależności* opublikowany w języku angielskim przez International Federation of Accountants (IFAC) w październiku 2022 roku, został przetłumaczony na język polski przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów (PIBR) w styczniu 2023 roku i jest powielany za zgodą IFAC. Zatwierdzonym tekstem wszystkich publikacji IFAC jest tekst opublikowany przez IFAC w języku angielskim. IFAC nie ponosi odpowiedzialności za dokładność i kompletność tłumaczenia ani za działania, które mogą z tego wynikać.

Tekst dokumentu *Alert pracowników IESBA – Konflikt na Ukrainie: Kluczowe rozważania dotyczące etyki i niezależności* w języku angielskim © 2022 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tekst dokumentu *Alert pracowników IESBA – Konflikt na Ukrainie: Kluczowe rozważania dotyczące etyki i niezależności* w języku polskim © 2023 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tytuł oryginału: *IESBA Staff Alert – The Ukraine Conflict: Key Ethics and Independence Considerations*, October 2022.

W celu uzyskania zgody na powielanie, przechowywanie lub przekazywanie, lub na inne podobne zastosowanie niniejszego dokumentu prosimy o kontakt z permissions@ifac.org.

Przetłumaczony przez:

www.ifac.org | [@ifac](https://twitter.com/ifac) | [in](https://www.linkedin.com/company/ifac) company/ifac

www.ethicsboard.org | [@ethics_board](https://twitter.com/ethics_board) | [in](https://www.linkedin.com/company/iesba) company/iesba

Opublikowane przez International Federation of Accountants (IFAC), 529 Fifth Avenue, Nowy Jork, NY 10017

Prawa autorskie © październik 2022, International Federation of Accountants (IFAC). Wszelkie prawa zastrzeżone. W celu odtwarzania, przechowywania, przekazywania lub wykorzystywania w podobny sposób niniejszego dokumentu, z wyjątkiem jego wykorzystania wyłącznie do celów osobistych i niekomercyjnych, wymagana jest pisemna zgoda IFAC. Kontakt permissions@ifac.org.